

**BUDGET ESTIMATES FOR 1962-63-
VOTING OF DEMANDS FOR
GRANTS NUMBERS 11, 12 and 13.**

(Debate continued)

MR. SPEAKER.—Before the discussion starts, I would like to know how much time the Ministers will require for the reply.

SRI M. V. RAMA RAO.—I do not expect to take more than half an hour.

SRI R. M. PATIL (Minister for Home).—I will require one hour.

SRI B. P. KADAM (Karwar).—Sir, Yesterday, I was referring to the question of extending legal aid to the poor and I had read certain extracts from the Law Commission Report. Then, I was dilating upon the Administration of Justice in the U.S.S.R. and a small booklet written by Sri M. C. Setalvad. On the subject I was referring to the expeditious handling of cases and also to the institution of pleaders as it is prevailing in that country and as made out by Sri M. C. Setalvad. I was stating that the institution of pleaders was placed on a sound basis by restricting the entry and making arrangements to create a fund out of the fees collected from the clients and putting the Government share and thus making payment to the pleaders on a monthly salary basis by the State itself. The question of having such a humanitarian outlook was also looked into by the Law Commission but finally they did not come to any conclusions. I feel that this institution of pleaders as it is working in the U.S.S.R. and as made out by Sri M. C. Setalvad has some distinct advantages. The first one is that the public is not exploited by individual lawyers. Secondly, the institution of pleaders with the acumen of learning shall give them a grand chance to serve the country. With that philanthropic view itself the institution started in Rome. This matter deserves to be looked into on an all-India pattern. The matter must be referred to the Government of India by this State.

Then, Sir, the Judges, Magistrates and such other people should not be

used for election propaganda. This matter may be looked into seriously whenever there are elections, for, in no country the Judges and Magistrates can enter politics.

There is one point which I would like to elucidate and that is about the conditions of the subordinate staff in the Belgaum Division of this State. In the Revised Pay Rules of 1961 it is laid down that for every four Junior Division Clerks there will be one Senior Division Clerk. This matter has been well-nigh regularised in the whole State except in the Belgaum Division. In that connection, I had tabled a question. This matter deserves to be looked into as urgently as possible. Then, the subordinate staff like the Bailiffs must be well attended to.

About Jails I may say that like the Hon'ble Member Sri Muckannappa, I have also not visited the jail as a convict but of course I have visited it as a member of the advisory committee. The convicts must be looked upon as persons who must be improved and curative methods must alone be resorted to. At this stage, I would like to quote one sentence from Sir Winston Churchill who in one sentence sums up the whole thing:

“A calm, dispassionate recognition of the rights of the accused and even of the convicted criminal against the State; a constant heart-searching by all charged with the duty of punishment; a desire and eagerness to rehabilitate in the world of industry those who have paid their due in the hard coinage of punishment; tireless efforts towards the discovery of curative and regenerative processes; unflinching faith that there is a treasure if you can duly find it in the heart of every man”—

We have to take due precautions to see that the whole legion of convicts who are in jail are given due chance to cure themselves and be useful citizens. There are, of course, habitual offenders who, in my humble opinion, can never be cured. They should be segregated from those who are juveniles or who have been beginners in that field. In my humble opinion, those who are young

enough should be given some education about Civics and taught the love of labour. They should be taught the dignity of labour and everyone should earn his bread by labour and not by such criminal activities.

I do not want to take any further time and thanking the Chair I take my seat.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ (ಬೆಳಗೆರೆ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೆ, ಈ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಚ್ಛಿರತಕ್ಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಜೈಲು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿ ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೋ ಆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸುಖಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಬೇಕಾದರೆ Law and Order ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಅದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮವಾದ ಒಂದು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಒಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸ ಖೀರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೋ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಆಡಳಿತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈಗಿನ ಎಗ್ಗಿಕ್ಕುಟವ್ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಚ್ಯಾಂಪರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದು ದೇವತೆ ಇದ್ದುಹಾಗೆ, ಸತ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಮಾಡಿದಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಜ್ಯೂಡಿಷಿಯಲ್ ಆಫೀಸರುಗಳು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದಿಂದ, ಧರ್ಮದಿಂದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಆಡಳಿತ ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಎೀಕೆನೆ ಕೊಂಡಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಎಗ್ಗಿಕ್ಕುಟವ್ ಆಗಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮುಖಂಡರಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷದವರಾಗಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಆರೊಂದು ಕಡೆ, ಇರೊಂದು ಕಡೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದು ಕುರಿತ ಹಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇತರ ಭಾಗಗಳು ಸೇರಿಕರ್ಣಾಟಕವಾದ ಮೇಲೆ, ಬಹುಶಃ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಜಿಡ್ಡಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕಡೆಯ ರೀತಿ

ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನ್ಯೂನತೆ, ಲೋಪ ದೋಷಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಐದು ಭಾಗಗಳೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಇಂಚೆಗೇಟೆ ಏರಿಯಾ ಆಗಿರುವಾಗ, ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಕಾನೂನಿಲ್ಲದೆ, ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಲೊಂದು ಕಾನೂನು, ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತದ ಲೊಂದು ಕಾನೂನು, ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದು ಅವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರದಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳ ನೇಮಕದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನನುಭವಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿದರೆಂದು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸುವಾಗ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ, ದಕ್ಷತೆಯುಳ್ಳ ಮಂದಿಯನ್ನೇ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ನೇಮಕಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ನಿರ್ವಹಿಸಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಜಾತ್ಯತೀತ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಸುಖೀರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೋ ಆ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಸರಿಯಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಯೂನಿಫಾರ್ಮಿಟಿ ಆಫ್ ರಾಸ್ ಎಂಬುದು ಆಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಬೇಗ ಈ ಕಡೆ ಗಮನ ವಿತ್ತು ಏಕರೂಪವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು, ಇರುವ ಲೋಪವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಬಹಳ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಪಾನನಿರೋಧ ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪಾನನಿರೋಧ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಪ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಿದನಂತರ ಬಂದಿರುವ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಇಲಾಖೆಯ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮದು ಬಡ ದೇಶ, ಬಡವರು ವಿಪರೀತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವವರಿಗೆ ನಿತ್ಯಬೇವನ ನಡೆಯುವುದೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ದೋಷ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ, ಅನೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಪಾನನಿರೋಧ ನಿರ್ಧರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ)

ಮೊದಲು ಪಾನಸಿರೋಧ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳ ರೆವರನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಡಮೆ ಸಂಬಳವಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರು ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಪ್ತವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇರುವ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೂಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ನಿಜವಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಯಿದೆ. ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಟೀಕಿಸುವಾಗ ಲಂಚಕೊಡುವ ಜನರ ನೀತಿಯನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತಮಗೆ ಆಗದವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಲಂಚಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುವುದುಂಟು, ನಮ್ಮ ಜನರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ನಡತೆ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಯಾವ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೂ, ಲಂಚಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುವವರೂ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಟೀಕೆಗೆ ಅರ್ಹರು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲಿನ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿ, ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ನೌಕರರು ಕೆಲಸಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಜೈಲುಗಳ ವಿಚಾರ. ಮುಕ್ಯಾಂಶನವರು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ದೂರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರಾದರೂ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಿಲ್ಲ, ಈಗ ಬಹಳ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನು ಸುಧಾರಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅವರು ನೀತಿವಂತರಾಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಕೈ ಕನಬುಗಳನ್ನು ಕೆಲಸ ಹೊರಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಬಾಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆಯೂ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಷ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಪಸು ಬಂದಾಗ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು.

2-30 P.M.

ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣವಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಸದಸ್ಯರು ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುವಂತಾಗಬೇಕು, ಅಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತೀರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೂ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿವ್ಯಾಂಡುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೂಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

[Sri S. BHIMANNA (Bhalki) spoke in Hindi].

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ್ (ನುಳ್ಳ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿನ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ, ಜೈಲು ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್—ಈ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಮತ್ತು ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿಬಾರಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಚ ಇದೆ ಯೆಂಬುದು. ಹೌದು, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಮೊದಲು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸರ್ಕಾರ ಇರುವಾಗ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಆಡಳಿತ ಇದ್ದುದಕ್ಕೂ ಈಗ ಪ್ರಜಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈಗಿನ ಪ್ರಜಾ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ, ಸುಲಿಗೆ, ಕಳ್ಳತನ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವರು ಏನಾದರೂ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಅಧಿಕಾರಿ 'ಬೇಡ' ಎಂದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ ಸ್ಥಿತಿ ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಗುಂಡಾ ಜನಗಳು ಬೇರೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಿವರಾದಿಂದಲಾದರೂ ಲಂಚವನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಲಂಚ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೇ—ಪೋಲೀಸಿನವರು ಲಂಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತು ಹೊಂದಿ ಬುದ್ಧಿ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಬೇಕು. ನಾವೂ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿರಬೇಕು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಯಾವಾಗಲೂ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಕಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಬೇಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ನೌಕರರ ಹಾಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳ ಹಾಗೂ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು

ನೋಡಲಾರದೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಇತರ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಳ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಈ ಲಂಚ ಕೋರತನದಿಂದ ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ವೇತನ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ; ಕೆಲಸವೇನೋ ಭಯಂಕರವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಕಷ್ಟಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಡಮೆ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಬಹಳ ಕಡಮೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಕಡಮೆ ವೇತನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಂತಹ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ವರ್ಷದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಎಂದರೆ ಮೇ-ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಆಚರಣೆಯ ನೋಡಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರೇ ದಾಳಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ವರ್ತಮಾನ ಬಂದರೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಮುಟ್ಟದವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಜೀಪನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ತರನ್ನು ಇವರು ಕೂಡಲೇ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಹಿಂದೆ ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ ಇಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ ಶಾಖೆಯವರು ಮಾಡಬಹುದು. ಆಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಡಿತ ಜಯ ಪ್ರದವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಆಗಿರುವವರಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿರಾಶೆಯಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಗಳು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೆಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆ ಇದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದನೆಂದರೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಿಜರ್ವ್ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ

ಯಲ್ಲಿ ೧೬೪೫ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ. ಯಾವುದೋ ಕೆಲವು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ರಿಜರ್ವ್ ಪೋಲೀಸಿನಿಂದ ಸಿವಿಲ್ ಪೋಲೀಸ್ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆರ್ಡರ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಗಬಾರದು. ಎಲ್ಲರಂತೆಯೇ ಅವನಿಗೂ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಬರುವಂತೆ ಸರಕಾರದವರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗ ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲಿ ಕೋವಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಅಂದರೆ ಗನ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತವೆಂಬಷ್ಟು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಅಡಿಕೆತೋಟಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಳ್ಳರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಕೋವಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಅಗತ್ಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಹತೆ, ಅನುಭವ, ಯೋಗ್ಯತೆವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಕೋವಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಕಡಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೋವಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಡಿವರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರೊಹಿಬಿಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು. ಕೆಳಮಟ್ಟದ ನೌಕರರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಗಿ ಇರಬೇಕು. ಅವರು ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಏನಾಗಿದೆ ಯೆಂದರೆ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ತಯಾರಿಸುವವರು ನಮಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇದೆ; ಪೋಲೀಸಿನವರೇ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದಾದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಬೆಂಬಲ ಎಲ್ಲೋ ಇವರಿಗೆ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri SANJEEVANATH AIKALA (Suratkal).—If the Hon'ble Member yields, I would say that when prohibition is in force, no gun license should be given.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ್.—ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಅರ್ಹತೆಯಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಉತ್ತಮ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ ಕಟ್ಟಿಕೊಡದೇ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ ಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ)

ದನ ಅಥವಾ ಎಮ್ಮೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಧನ ಸಹಾಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅವರ ಹೆಂಗಸರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬುಕ್ ಅರೋಯನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಅವರ ಜೀವನದ ದಾರಿ ಸುಗಮವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಂಚಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್‌ನವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೇಗಲ್‌ಎಯ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲ, ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವರಲ್ಡ್‌ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಬರೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂಥಾ ಸವಲತ್ತನ್ನು ಅವರು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿಗೆ ಒಂದು ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕೋರ್ಟನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಂ. ದೇವ್ (ಗುಬ್ಬಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನ್ಯಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೋರ್ಟುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂತು. ಅವರು ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಒಂದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು ಅಪ್ರೆಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಇದ್ದ ಲೆಗಳೇಷನ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ವಕೀಲರೊಬ್ಬ ಸೇರಿ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರನ್ನು ನೋಡಿ “ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಲೆಗಳೇಷನ್ ಕೇಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮುಗಿದುಹೋದುವು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿದಾರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಆಗ ಅಮರ್ದಾರರು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಆ ಕೇಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. “ಹಾಗೇನು ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು. “ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಅಡ್ಡರ್ ಮೆಂಟ್ ಮೂಲಕ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವ ಸಂಭವವಿತ್ತೋ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ “ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಕ್ಷಿಗಾರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ” ಎಂದರು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದರು. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಜಡ್ಜ್ ಮೆಂಟ್ ಬರೆಯುವಾಗ ಲಾಲ್ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಡ್ಜ್ ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ರಾಯರುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು

ಮರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ನೆ ಹಿಯರಿಂಗ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೇಸನ್ನು ಬಹಳ ದಿವಸ ಎಳೆದು ಜನಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದುವು, ಬಡರೈತರನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಎಳೆಯುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬಡರೈತನಿಗೆ ಏನು ರಾಭ ಆಗುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಕ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ಮಾತ್ರವಿತ್ತು. ಅಂತರೇ ಕಾನೂನು ಸಾಹುಕಾರರ ಪರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಾಲ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟಿಕ್ ವ್ಯಾಟರನ್ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಇವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಸಾಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ there must be a panel of eminent lawyers to suggest changes in existing clauses as also to give interpretations, so that the court costs will be paid by the rich and not by the poor i.e., by the reactionary rich and not by the progressive poor. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಎರೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವರ ಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಎರೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಆಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟಿಯ ಕುಳಿವಾರು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಕೂಡದು ಮತ್ತು ಅವರು ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಲಿಮಿಟೇನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಬಾರದು ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಎರೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅವರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಭಾಗಿಗಳಾಗಲಿ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರೇ ಎರೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಎರೇಜ್ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ರೋಕರ್ ಬೋರ್ಡ್ ಆಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ “A person shall not be qualified to be chosen to fill a seat in a Taluk Board unless his name is included in the electoral roll of the Mysore Legislative Assembly for the time being in force for such part of the constituency of the Legislative Assembly as is included in the revenue Taluk for which such Taluk Board is established”. ಎಂದಿದೆ. This is to be read in conjunction with section 95 (1) which says that for every revenue Taluk there shall be a Taluk Board having jurisdiction over the entire taluk excluding such portions of taluk as are included in a municipality. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಎರೆಕ್ಷನ್ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಹೈ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್ ಪಿಟಿಷನ್ ಹಾಕಿದಾಗ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದರು : ಅನೇಕ ಜನ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನವರೇ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಎರೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗಿರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ನೀವು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜ್ ಮೆಂಟ್ ತರಕಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಅಂದರೆ ಮುನಿ

ಸಿಪರ್ ಮೆಂಬರ್ ಆಗಿದ್ದವರು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬಹುದೆಂದಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿವಸ ನಾನು ತುಮಕೂರು ಬಾರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅವರು ಏನೇ ಆದರೂ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕತ್ತಿರ ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲ; ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಅವರು ರೈತರಾದುದರಿಂದ ಬಡವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲಿ, ದೊರಕದೆ ಇರಲಿ ಅವರು ಆ ಕೇಸನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲು ಬಹಳ ಹಣ ಬೇಕು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಣದ ಆಧಾರವಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲ್ಲದೆ. For interpretation there should be a panel of eminent lawyers and they should take into account the socio-political economic changes that are taking place in our country and are bound to take place in the coming years. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ಯಾರ್ಟರ್ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್, ಪ್ರೊಲೀನ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಯಾವ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಆಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೂಲ್ಸ್ ಗಳನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಇಂಟರ್ ಪ್ರಿಟೀಷನ್ ಕೂಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೆ eminent panel of lawyers ಇರಬೇಕು, ಎನಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಅನೇಕ ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಡ್ ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೈಹಾಕಿ ಕೇಸ್ ಗಳನ್ನು ತರೇಕೆಕು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಾ, ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಜಡ್ಜಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಡೈರೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ ಆಗದೆ ಇರುವ ರೂಲ್ಸ್ ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಡೈರೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಾಲ ಬೇಗ ಬೇಗ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗ ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬೇಕು. ಈಗ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಓಪನ್ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚ್ ನಡೆಸುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆ ರಿಜಲ್ಟ್‌ನ್ನು ತಕ್ಷಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದರೆ ರಿಸರ್ಚ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟಿನಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಈ ರಿಸರ್ಚ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವವರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House now rises and will meet again after half an hour.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[Mr. SPEAKER in the Chair]

†Sri D. VENKATARAMAIAH (Robertsonpet).—Mr. Speaker, Sir, speaking on these Demands, I want to make a few suggestions.

Firstly, regarding the appointment of Judges, a discrimination is being shown in that Lady Advocates are not being appointed as Judges. We have lady Ministers not only in this State but also in the Central Government. There are lady Collectors and I.A.S. Officers. In Madras there is a lady Collector and in Trivandrum there is a lady High Court Judge. Even in England ladies are appointed to these posts. I am being supported by one of my sisters here. Even though there are a number of eminent lady Advocates, how is it that not even one of them is being appointed apart from High Court Judge, even as a District Judge or as a Munsiff? As a matter of fact, just two or three days back a list of Munsiffs has been published in which there are 52 Munsiffs, but not even one lady has been appointed to that post. I therefore suggest that ladies may be appointed to the judiciary provided they have the requisite qualifications. This is a matter deserving serious thought and attention.

One other very important thing is the location of the various courts in different buildings in the same city or town. As a matter of fact, the Home Minister who is sitting here is aware of the troubles that are being undergone by the Advocates of Bangalore City. We do not know where the various courts are situated. The Revenue Appellate Tribunal which was being conducted in one building is taken away to some other place. Similar is the case with other courts. This is causing a great hardship to the Advocates.

It is well within your experience as an Advocate, Sir, and particularly the Law Minister and the Home Minister

(SRI D. VENKATARAMAIAH)

are aware of the hardships being experienced by the Advocates. Steps should be taken to remedy it. My suggestion is that a big building worth Rs. 20 to 25 lakhs should be constructed for this purpose. It is absolutely necessary.

Then, I come to the lack of buildings for courts in the mofussil places. Time and again the position about buildings, particularly in K.G.F. has been brought to the notice of this House. On account of rock burst, buildings are practically demolished. Ten years ago the court building fell down and the court is now being run in a Traveller's Bungalow. The Munsiffs Court is being located in a rented building. Regarding the rent and eviction process, the matter is pending before the Munsiff at Kolar. Proposals have already been sent up for the construction of the buildings in K.G.F. ten years ago, but no progress has been made. My suggestion is that steps should be taken immediately to remedy these defects.

Next about the Police Department. My friends Sri Venkatagiriappa and Sri Rajagopal have already said about the situation prevailing in K.G.F. regarding law and order. Serious attention should be given by the Home Minister and the persons responsible for arson, stray assaults, stabbing, etc., should be immediately booked. I am very very sorry to say that the police are not doing their job properly. I do not know why.

Another thing is that some kind of inter-State police arrangement also should be thought of; because persons from the Anhra Area who come to K.G.F. or Bangarpet Taluk or round about it, commit theft and run away during night. The matter is already reported to the special Police. About the law and order situation also, this House will be very sorry to hear that day before yesterday night the District Magistrate's Court at Kolar, the Deputy Commissioner for Inam Abolition Court at Kolar, the District Board Office, Kolar and another district office have all been burgled. What is the police doing? The wearing apparel of the

Judges and the time piece have been stolen. The police station is not even half a furlong away from that place. They should be very alert. People depend upon them for their protection. If things like this continue, where is the safety for the people?

With these few remarks, I support the Demand for Administration of Justice as well as the Demand pertaining to the Police.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಸಾಲೆನ್ (ಮೂಡಬಿದ್ರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಕಾಯಿದೆ ವೆಚ್ಚದ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ ಏನೆಂದರೆ ಕಡಮೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಈಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ನ್ಯಾಯವಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಜನರು ಯಾವ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈಗ ಶಕ್ತಿವಿಾರಿ ತುಂದಾ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ವಿವ್ಯಾಧಿಗಳು ತಮಗೆ ಆರ್ಟ್, ಮೆಡಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲುವುಗಳು ಸಿಕ್ಕದೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಾದವರು ಧಾರಾಳ ಹಣ ಬರ್ಚುಮಾಡಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಳ ನೌಕರರಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಯಿದೆಯೋ ಅವರು ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ರಿಟ್ ಹಾಕಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಧನಿಕರು ತಮಗೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬರ್ಚನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಕಡಮೆಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಥವಾ ರಿಯಾಯಿತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕು ವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ದಗತ್ಯ. ನಮ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕ ಪರಿವಿತ್ತಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಾಡ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಮಾಡಲು ಸಮ್ಯಾಖ್ಯಾತರಿಗಾಗಿ ಸಂಚಯನ ಮೊಬೈಲ್ ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯ ಅದಷ್ಟು ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಕಡಮೆಯಿಂದ ದೊರಕುವಾಗ ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿವಾಡ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ ಈಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಹೆಡ್ ಕ್ಲರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೋರ್ಟುಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಕೋರ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನರು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಬೇಕು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಡಮೆ ಆದಾಯವುಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಉಚಿತ ವೆಕೆಲರ ಅನುಕೂಲವನ್ನೊಗಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಎಷ್ಟೋ ವ್ಯಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್ ಕೇಸು

ಗಳ್ಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೋಲೀಸ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರುಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪದವೀಧರ ವಕೀಲರ ಎದುರಿಗೆ ವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ವಕೀಲರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳು ತಪ್ಪಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಗಬಹುದು ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸವಲತ್ತು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದುದರಿಂದ 200-250 ರೂಪಾಯಿಗಳೊಳಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಈ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಸರ್ವ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಲಭಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಫೋ ಈಗಲೂ ಅದೇಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಜನತೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅನುಭವ ಅಭಿಮಾನ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡನಾದ ಜಮೀನ್ದಾರ ಅಥವಾ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ಜನರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ನ್ಯಾಯ ಹೊಂದಿದವರ ವಿರುದ್ಧ ಸಹಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವಹಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಹಾಯ ಬೆಂಬಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಡಜನರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ನ್ಯಾಯದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಡಮೇ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನ್ಯಾಯದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಜೈಲುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೈಲುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ತಕ್ಷಣಗಳಿಗೊಳಗಾದವರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪದವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ತಯಾರುಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳೂ ಅನಾಚಾರಗಳೂ ತಪ್ಪಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಹೊತ್ತು ಅನೇಕ ಕೊಠಿ, ದರೋಡೆ, ಅನಾಚಾರ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾನನಿರೋಧದಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಅನಾಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಅನೈತಿಕತೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಂಬಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಗೌರವದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕಲು ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಆದಕಾರಣ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರವೊಂದು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಈ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಹೆದರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿರುವೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದು

ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಹೇಗಿತ್ತೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಗಾಂಧಿಜಿರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಕೊಠಿ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸಿದ ವಿಚಾರ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸೂರತ್ಯಲ್ಲಿನ ಸಮೀಪ ನಡೆದ ಕೊಠಿಗಳೂ ಇಂಥಾ ಅನಾಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯದಿದ್ದಂಥ ಅನಾಚಾರಗಳು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂಥಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೊಂದಿದೆ. ಆದಾಗ ಇವರ ಪಗಾರ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಮತ್ತಿತರ ಸಂಪಾದನೆ ಯೇನಿಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಇವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು, ಅದು ಈಗ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಸಂಸಾರದ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ತಿಂಗಳಿಗೆ 150 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಹಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗೆ ಕೇವಲ 70-80 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಖರ್ಚಿನ ಉಳಿದಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವನು ಯಾವರೀತಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬಾಕಿಹಣವನ್ನು ಅವನಲ್ಲದೆ ತರಬೇಕು? ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಪ್ರಲಾಭ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಜುಗಾರಿ ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊಣೆಗಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತಿಳಿದು ನಂಬಳ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಅವರ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಅವರಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಹೊತ್ತು ಪಾನನಿರೋಧದ ಜಾರಿಯನ್ನು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅನಾಹುತಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇವರು ಪಾನನಿರೋಧದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡುವಾಗ ಕೊಠಿ, ದರೋಡೆ, ಮನೆನಗ್ಗಿ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವುದು ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಾನನಿರೋಧದಿಂದ ಪೋಲೀಸ್ ನಿಟ್ಟುಂದಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬರುವಾಗ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸರು ಹೋಗಬೇಕು. ಇವರು ಪಾನನಿರೋಧ ಸಂಬಂಧದ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು, ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೊಠಿ, ದರೋಡೆ, ಕಳ್ಳತನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಅರ್ಜಿಗಳು ದೂರುಗಳು ಬಂದರೆ ಹೇಗೆ ತನಿಖೆಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಪೋಲೀಸರಿಂದ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ನಿಯಮಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ

ಗಣನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಧನಕರಣ ಕೆಲಸರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಪುರ್ವ್ವ ಇರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಬದಲಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕುಡಿಯುವ ಚಟವಿರುವವರಿಗೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೋಡಿ ತಾವೂ ಕುಡಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಕ್ಕ ನಿಕ್ಕದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪರಾಬನ್ನು ಕುಡಿದು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಆದ ಪುಬ್ಲಿಕ್ ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಸಮಾನವಕಾಶ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚುಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು.

†Sri S. M. KRISHNA (Maddur).—Sir, I would beg your permission to share a few of my thoughts regarding the demands placed before the House. Since yesterday the House has heard many speakers both on this side and the other side also. Everyone of them has pointed out the inefficiency, corruption, etc., in the administration. Recently, the Hon'ble Home Minister made a stunning statement before this House while replying to the debate on the Budget. He was of the opinion—at least it sounded like that—that the police were in a good shape, that they were doing their duty, and all that. I was taken aback because the Hon'ble Home Minister has assumed charge of the police forces very recently and before making such a sweeping statement he should have gone really deep into the various matters that have been raised in the course of the debate. Permit me, Sir, to make a few constructive criticisms of the various omissions and commissions of this department. I have found many efficient police officers. None of us on this side of the House believes in making sweeping accusations against any particular department of the Government. All that we expect is to maintain not only the morale of the various departments but also efficiency. In the police departments we find many young men who were recruited as probationary Sub-Inspectors who have still remained as senior Sub-Inspectors or as Sub-Inspectors though they have put in long service. We must do something for them. Some of them are law graduates and double graduates and naturally they are a frustrated lot. I am sure every one in this House would join me in appealing to the Government that justice should be

meted out to them. We hear day in and day out about corruption in this department. We will have to go deep into this issue to find out the root cause. It is due to the fact that the pay they get is not sufficient and therefore they are not able to meet both ends. It is unfortunate that many of the constables have got a number of children. So, naturally they will not find other sources to earn money.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Sira).—What is the reason for that?

Sri S. M. KRISHNA.—Probably that is a cheap luxury they can afford. I will not go deep into that. But I would like to appeal that we as responsible men and women ought to think how best we can solve the problem. This is not a party matter. It concerns every citizen of the State.

Again I know that there is a research station in Bangalore City. That research station is supposed to train police officers. In this connection I may draw the attention of the House to a judgment delivered by our High Court as to how investigations are conducted by the investigating officers. The judgement is very sweeping and strictures have been passed by the learned judges of our High Court. It should be an eye opener to the Government and specially to the Home Minister. With your permission, Sir, I would quote an interesting passage from the judgment.

“We are no strangers to bad investigations or investigations of doubtful character. But nothing so bad as this had come up before us till now. We earnestly hope that this case is an exception. Our profession about the rule of law will become wholly unreal if this state of affairs continues. Our experience has shown us that there is need, urgent need to tone up the qualities of integrity, impartiality and efficiency of our investigating officers. Our investigating officers lack special training. They are not familiar with the scientific methods of investigation. Some of them are Jacks of many trades.

Considerable public time and money could be saved, the tone of the investigation appreciably improved and harassment to innocent persons avoided if the cases are proceeded through high placed and truly qualified law officers who are trained to take a detached view of facts gathered. We are not unaware of the fact that a grave crime goes unpunished and to that extent the sanction behind the law is impaired. The investigating officers must take full responsibility for this sorry state of affairs. Fiction, there is plenty in this case. But for truth one has to make a painful search."

This is not said by any member on this side. It is said by a judge of the Highest Court in the State. If this is the state of affairs in the detection of offences, then I must submit that we are in a terrible mess.

Sri R. M. PATIL.—On account of one or two judgments we cannot generalise the whole administration as bad.

Sri S. M. KRISHNA.—The Hon'ble Minister says that it is on account of one solitary case. It is not a solitary case. There have been several decisions by the High Court wherein strictures have been passed. The one I mentioned relates to what happened in Agaram murder case. The crime has gone undetected and the culprits were at large and the police had put up innocent people for trial. I would not like to say for what purpose they do it. I leave it at that. The Hon'ble Home Minister has the drive and initiative and I am sure I can pin all my hopes on him.

Coming to the Department of Justice, my learned friend from Robertsonpet stated that the fair sex had not at all been represented.

4-00 P.M.

I wholly endorse the suggestion made by my hon'ble friend. I have always advocated that there should be equality between men and women. Well, when

we can tolerate a battalion of Ministers, naturally, we can always tolerate a battalion of judges, a battalion of Munsiffs and what not. Now, Sir, only one point I would like to make with reference to the vacancies in the Judiciary. I know on authority, Sir, or my information goes to show that there are many vacancies in the cadre of judicial officers, and these vacancies are left unfilled for over some years. And, the Government makes a fancy to make these appointments by instalments. I fail to understand this policy of making appointments in instalments. Whenever.....

Mr. SPEAKER.—Is it the case of Government making appointments or the High Court making appointments or the Public Service Commission selecting and the Government making appointments?

Sri S. M. KRISHNA.—I am speaking about district judges. That is the responsibility of the Government of Mysore. They always appoint district judges, if I am not wrong. I stand corrected. Any way my information is that they are appointed by the Government of Mysore. So, there are many vacancies and to that extent various courts in our State go for months together without a District Judge, and in certain cases without Munsiffs. Naturally to that extent the litigant public is severely handicapped and the Hon'ble Law Minister, I hope, will take due care in this regard.

Secondly, Sir, there are a number of cases pending in the High Court. I am sure, it is the experience of the Hon'ble Home Minister also that the cases pending before the High Court of Mysore are innumerable. It is about three thousand. Naturally, the reason for this is that the number of judges we have in the High Court today is not sufficient. The number of Writs that are being filed, day in and day out, because of various administrative orders by the Government of Mysore, is mounting. So, always, they approach the court of law to get their grievances reduced. Naturally,

(SRI S. M. KRISHNA)

Sir, I would request the Government of Mysore to take up this question with the Central Government and see that a few more judges are appointed to the High Court of Mysore. I looked into the Constitution. Sir, it does not fix the maximum number of judges that any High Court should have. It only fixes a minimum, or it may not fix a minimum. So the Constitution would not come in the way of increasing the present strength of the High Court. With these few observations. I finish my speech.

MR. SPEAKER.—Sri Sunthankar may speak now.

(Sri K Lakkappa rose).

MR. SPEAKER.—A member of your party has just concluded.

SRI B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City).—Mr. Speaker Sir, I wish to make a few observations chiefly on the Police Demand. Sir, I was surprised at the complacent attitude expressed by the Hon'ble Home Minister the other day while replying to the general discussion. He gave an impression to the House that everything was quite all right with the Police Department, that the Police Department was as efficient as it was expected to be and that it was almost free from corruption. That was the impression he gave the House the other day.

SRI R. M. PATIL.—You were not there.

SRI B. R. SUNTHANKAR.—I was there. That was the impression given that it was free from corruption.

MR. SPEAKER.—In a complicated subject, impressions are bound to be varied.

SRI B. R. SUNTHANKAR.—We were happy a few days ago after reading a press report of one of his speeches wherein he made a sort of public confession about the inefficiency of the Police Department as well as the growing corruption in the department. He made a revelation that since 1955.....

SRI R. M. PATIL.—There was no question of confession.

SRI B. R. SUNTHANKAR.—I said that it was a sort of public confession. May be a statement, but I take it as a confession, a sort of public confession. He made a revelation that the Sub-Inspectors that were recruited since 1955 had received no training and that these Sub-Inspectors in turn were training Constables. This is a classic instance of the blind leading the blind. Untrained officers are training Constables! So, what may be the result, anybody can guess. Sir, there has been certainly deterioration in the affairs of the Police Department and also there is rampant corruption. It is growing day by day. I fully associate my feelings with my Hon'ble friend Sri. Krishna when he said that when we the Members on this side level criticism against the administration, we do not do it only for opposition's sake. But we are very earnest to see that the administration is improved, that the affairs are improved and that the public gets the maximum benefit from the administration.

Sir, expenditure on the Police Department has increased enormously. In 1957-58, it was two crores and odd—294 lakhs. From 294 lakhs, it has now increased to 406 lakhs. That is, nearly 50% expenditure has increased. But, with what results? Sir, there is increase in the incidence of crime. These are increasing. Then, as for detection, a number of crimes, serious crimes, go undetected. The number of murders in Belgaum and Bijapur districts are increasing. Last year, in Bijapur, there were ninety murders. During this year, even though six months have not yet passed, there have been 44 murders. In Belgaum district alone, there have been, till the 25th June of this year, 69 murders. There is an increase in the incidence of crime. Similarly petty thefts are increasing everywhere. The methods of investigation and the methods of detection will have to be improved. Police know only one method. The only method

that they know is beating. The method of detection they know very well is only beating.

Sir, the methods of investigation will have to be improved. For that, well-trained officers will have to be appointed, or the present officers will have to be trained. Modern and psychological methods will have to be introduced. I am told that there are some officers who are trained in criminal psychology. There are such officers and their talents are not being utilised. They are not cared for they are brushed aside. There are such instances, I am told.

The methods of the Police are very strange, particularly in our district. I may point out one case that occurred in the Court of the Judicial Magistrate of Belgaum Cantonment. It was a prohibition case. One Appaji Omanna Birje was the accused. The police could not trace the accused. So instead of the accused person the police produced a fictitious person before the court. His name is Veerappa Balappa Bhaui. This incident took place on the 18th January 1962. The court fined that person Rs. 75. Of course, the court is not to be blamed for that. The brother of the accused came to know of the case, but by the time he came to the court the judgment had been delivered. When he came to the court to see his brother, he was surprised to find that his brother was not there, but instead of his brother another person was fined by the court as being the accused. Immediately he put in an application.

Mr. SPEAKER.—Has the Hon'ble Members sent an interpellation on this matter?

Sri B. R. SUNTHANKAR.—Yes.

Mr. SPEAKER.—Then I will treat the interpellation as withdrawn.

Sri B. HUTCHE GOWDA (Thruvarekere).—He is only quoting an incident.

Mr. SPEAKER.—Incidents are composed of facts and if the same facts form the subject matter of the interpellation I am certainly not going to allow the interpellation because the same set of facts cannot be allowed to be debated upon twice.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—My intention was only to bring to the notice of the House the very strange methods of the Belgaum police.

Then, Sir, deaths while in police custody are becoming very frequent. During the last six to eight months there have been three deaths in police custody in the Belgaum District one at Nipani, the other at Shahapur Belgaum and the third at Neginhal in Bailhongal taluk. We do not know why deaths should occur in police custody. People are very suspicious about these deaths. They call the police station as "Yamapuri" because nobody is sure whether a person taken into police custody would come back safe and alive from the police station. When we make enquiries we are told that they are either suicides or natural deaths. I fail to understand why suicides or natural deaths should take place in police stations. The police officers from the lower ranks send up reports and they send up concocted evidence to show that the deaths are either suicides or natural deaths. Government has failed to allay the suspicions in the minds of the public about these deaths.

Corruption is very much rampant and there is no check on corruption. After the emancipation of Goa, there is free flow of goods traffic from Goa to other parts of the country. One goods truck driver told me something very strange. He is usually taking goods vehicles from Goa to Mysore area? Kolhapur, Ichalkaranji, etc. He told me once that from Ichalkaranji to Nipani border he had to spend nothing, but from Nipani to Belgaum for a distance of forty-five miles he had to pay Rs. 25 to the police by way of gratification because at short distances the police was standing to accost him and he had to satisfy them. That was the experience he narrated to me.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member's time is over.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸಂಜಪ್ಪ (ಕಬ್ಬಳಪೇಟೆ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪೊಲೀಸರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸರ ಇರಾಪೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಂದೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಖಾಂತರ ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಅವರ ಸಂಬಳ ಸಾಂಗಿಯ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಂಜಪ್ಪ)

ವಿಚಾರ. ಈಗ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಸಂಬಳನಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಇದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲರಂತೆ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಪೊಲೀಸಿನವರಿಗೂ, ಆ ಇರಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಇರತಕ್ಕ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಈಡಿಸ್ಪಾಂಟಿ ಇಲ್ಲದಹಾಗೆ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅರಿಕೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಜನಗಳು ವಿನಾದರೂ ಹೋಗಿ ಇಂತಹಕಡೆ ಕೂರೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ರಾತ್ರಿ 11 ಅಥವಾ 12 ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್‌ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಒರೆದು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳುವ ನಿರ್ದರ್ಶನ ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೊಂಡು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೋದರೆ ಆ ಕಂಪ್ಲೇಂಟನ್ನು ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡಲೇ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅರಿಕೆ.

ಇನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಒಂದೇ ಕಡೆಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದರೂ ಅಲಸೂರಿನಿಂದ ಪೂರೆ ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ಪೂರೆ ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಪೇಟೆ ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್ ಹೀಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿಟ್ಟು ಆಡಿಕಡೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದರೂ ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಆಚೆ ಇದ್ದು ಪುನಃ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಕೂಡಲೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿ ಇಲ್ಲಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪೊಲೀಸರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಿ.ಐ.ಡಿ.ಗಳನ್ನೂ ಇಷ್ಟರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಗಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಯಾದರೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿನ ಚಕ್ರ ಮಾಡುವುದು. ಅವರು ಒಂದು ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ರಸ್ತೆಗೆ ನಾದರೂ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾಮೂಲ ಕೇಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಮೂಲ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಗೃಹಸಚಿವರು ಬಹಳ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಜ್ಯೂಡೀಷಿಯಲ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕೆಲವರು ಈ ಜ್ಯೂಡೀಷಿಯಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತೀ

ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಈಚೆಗೆ ಕೋಮುವಾರು ಗಣನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೇಮಕವಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ.—ಆ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ಯಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬುದೇನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ನಂಜಪ್ಪ.—ಆ ರೀತಿ ಬಂದಿತವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನ್ಯೂನತೆ. ಇದನ್ನು ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಮತ್ತು ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಇರಾಖೆಯವರು ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಿರಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿಟ್ಟು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಹೋಗಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಕಾಣವಾಸ್‌ಮಾಡಿದ್ವಾರ. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟನವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri S. RAJAGOPAL (K.G.F.).—Sir, I wish to place before this House the law and order position prevailing in the K.G.F. Ever since 1st May the law and order position in K.G.F. has been getting from bad to worse. Goondaism and rowdism of the worst type is let loose and the situation is now one of insecurity and panic for the general mass of workers, particularly in Champion Reef, Oorgaum and Mari-kuppam. Attacking and damaging dwelling houses, setting fire to houses, looting the properties of labourers on a large scale and assaulting the workmen are going on even now. So far, 14 houses have been burnt and nearly 50 houses have been damaged and looted. Sections 39 and 45 of the Mysore Police Act are under promulgation. In spite of that a lot of things are going on.

Another thing I want to place before this House is this. Why I am mentioning it repeatedly along with my friend the Ruling Party Member Sri D. Venkataramaiah and Sri Venkatagiriappa is because the Home Minister is not prepared to accept the facts and figures. I can understand his position because he is the only person who can speak for and defend

the police. If the Hon'ble Home Minister is not prepared to accept the lawlessness in K.G.F. and the inefficiency of the Police, I request him at least to consider the unrest that is prevailing in K.G.F. area which is referred to in today's paper. I also request him personally to visit that place in order to convince himself. This matter has not been referred to by me only; previously it has been referred to by several persons not only here but representations have been made to the I.G.P., the Home Minister and other Ministers also. The fact is that some organised goondas are attacking the Scheduled Caste labourers and looting their property. Is it because the Scheduled Caste people are attacked, the Government is indifferent in this matter? I have got my own doubt about it. Hence I request the Hon'ble Home Minister and generally the Government to take immediate action against these mischief-mongers irrespective of party, creed or caste. With these words, I once again humbly request the Home Minister to look in to the situation in the K.G.F. and present the situation from deteriorating further.

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀಮಠ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ವೀರಯ್ಯ(ಶಿರಹಟ್ಟಿ).— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇಲ್ಲಿಯ ವರಗೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಜೈಲಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕ ರೋಷ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸೀಫರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮುನಿಸೀಫರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಪಾಕ್ಲೀಸ್ ಮಾಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಐದು ವರ್ಷ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮುನೀಫ್ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ಆದನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಆಫೀಸರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಇವರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಮೀಷನ್ ಕೃ ಕೆಗಳ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಟೆನಿಸಿ ಆಕ್ಟ್ ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಕೇಸುಗಳು, ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಕೇಸುಗಳು, ಎಲೆಕ್ಷನ್ ವಿಟರ್ನುಗಳು ಈ ಮುನೀಫ್ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಖಾಂತರ ಬರುವುದರಿಂದ ಸಂಚಾರಿ ಕೋರ್ಟು ಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಪೊಲೀಸನ್ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಡೈಸ್ ಅಡ್ಡಿ

ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕ ಬೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಡೈಸ್‌ಗಳು ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ. ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ನಮೂನೆ ಇದೆ. ಡೈಸ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಲೈಟ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಆತಂಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಎರಡು ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಂತೆ ನೇಮಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಬೇಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಪೊಲೀಸನ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಜೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ಮೆಂಬರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೇ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ಮೆಂಬರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡುವಾಗ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ ಎನ್ನುವ ಕಡೆ ಒಂದು ಕೋರ್ಟ್ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೂ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲ. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಟೌನ್. ಅಲ್ಲಿ 18 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಸ್ಟೆಪಕಿಸಿ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ದೇವಯ್ಯ(ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಮ್).—ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿವಸವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಇರುವ ರೈಲ್ವೆ ಕ್ರಾಸಿಂಗ್ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಅನಾಹುತವಾಗಿ ಗೇಟು ಮುರಿದುಹೋಗಿದೆ. ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲ್ದಿಕ್ಕಾರಣೆ ಬಹಳ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ಬಸ್ ಒಂದು ರೇಸ್ ಕೋರ್ಸ್‌ನ ಗೇಟೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ರೇಸ್ ಕೋರ್ಸ್‌ನ ಒಳಗಡೆ ನುಗ್ಗಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಕುಮಾರ ಪಾರ್ಕ್ ಹತ್ತಿರ ಬಸ್ಸುಗಳ ಡ್ರಾಪ್ ಆಗಿ ಅನಾಹುತ ಆದದ್ದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಅಲಸೂರು ಕರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ ಅನಾಹುತಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹೊರಗಡೆ ಹೊರಟರೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅನಾಹುತ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತುವ ಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗಡೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಬೆಲ್ಟು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದಾರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಕ್ಲೀನು ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ದೇವಯ್ಯ)

ಕೊಡಬೇಕು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಚ್.ಎಸ್. ಬಸ್ಸುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬರ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಉನ್ನುವಾರಿ ಸಾಲದು. ಹದಿನೈದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಈ ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇರಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಂಜೂಗರ, ಕತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ವರ್ಕ್‌ಪಾಷಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಸ್ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಿಸ್ಕಿನ ಮಿಷನರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಚೆಕ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ನ್ನರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರಿಗೂ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಟಾಗಿ ಅವುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡದೆ ಇರುವುದೂ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಉನ್ನುವಾರಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜನಗಳ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದವರು ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನ ಕಾರ್ ಸೈಬರ್‌ಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಸ್ವಮ್ ಎರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ 80 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಿಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಅದರಿಂದ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಜೀವನಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪೋಲೀಸ್‌ನವರು ದೃಢಕಾಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಈಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಿರಿ ಸೈಲೆನ್ಸ್ ಇದೆ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಇರಬೇಕೋ ಅದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕೊಡುವ 80 ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಗುಡಿಸುವಾಗಿಯೂ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿ ಅರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

4-30 P.M.

†ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚೆನ್ನ ಬೈರೇಗೌಡ (ಕೊನೆಕೋಟೆ).— ಸ್ವಾಮಿ, ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳುವುದು ಉತ್ತರೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾವು ಹೇಳದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ, ದೇಶಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಅಡಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ತಪ್ಪಿಗೆ ನೀರೆರೆದ ಹಾಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ದೇವಯ್ಯ ನವರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕಡಮೆ ಇರುವುದೇ ಕರಪ್‌ಷ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಎಫಿಷಿಯನ್ಸಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಪೋಲೀಸ್‌ನವರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಬಾಳಬೇಕು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಬೇಕು, ಸತ್ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ 80 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್‌ಸೈಬರ್ ತಾನೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಅದರಿಂದ ಕರಪ್‌ಷ್‌ಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಸಂಖ್ಯಾ ಬಲವನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಪೋಲೀಸ್‌ನವರೇ ಇದ್ದಾರೆ ಕೈಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. 100-120 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಕೊಡಿ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಇಡಿ. ಈ ರೀತಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಜನ ಪೋಲೀಸ್‌ನವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಗತಿ ಏನು ಎಂದು ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಕೇಳಿದರು. ಅವರನ್ನು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ, ಸಂಬಳ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಫಿಷಿಯನ್ಸ್ maintain ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಿಂದ ಖಂಡಿತ ಸಂತಯವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಜಧಾನಿ; ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫೈಕ್ಟಾಸ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಕೋರ್ಟ್ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಕೋರ್ಟಿಗೆ 2 ಘಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. 10-15 ನಿಮಿಷ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಈ ಫೈಕ್ಟಾಸ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದು ಇಡ್ಲಿ ಮೆಂಟರ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ Proper check ಏಕ್ ಇಲ್ಲ? ಇಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಇದೆ. ರಾಜಧಾನಿ, ಸರ್ಕಾರ ಇವೆ. ಇಂಥಾ ಕಡೆಯೇ ಹಿಗ್ಗಿರುವಾಗ 300-400 ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೋರ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಂತೂ ದೇವರಿಗೇ, ಗೊತ್ತು. ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು.

ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿರುವುದು, ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿರುವುದು ಒರೈನೇಟ್ ಮಾಡಿರುವುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೀ ಮೂಲಕ ಹೋಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಬಂದು ಅಂತಹವರಿಗೆ 2-3 ವರ್ಷದ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅನೇಕವು ಬಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜಿಪಾರ್ಟಿ ಮೆಂಟ್ ಇದೆ. ವಿಧಾನ ಸೌಧದಲ್ಲಿ

ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಬರಿಯ ಬೋರ್ಡುಗಳೇ! ರಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ದೊಡ್ಡ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಚಿಕ್ಕ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಮರಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಎಂದು ಒಂದು ಪ್ಲೋರ್ ಭರ್ತಿ ಬರೀ ಈ ಒಂದು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇದೆ. ಈ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನವರು opinion ಕಳುಹಿಸು ತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಏಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ? ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಟರ್ಮಿನೇಟ್ ಆಗಿ, ಡಿಸ್ ಮಿಸ್ ಆಗಿ 2-3 ವರ್ಷಗಳ ನಂಬಳ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು 25 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ? ಹೀಗಾಗುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಏಕೆ ಇರಬೇಕು. ಎಂಬುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ಗೊಪಿನ ರಾಜಕೀಯ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಜೈಲ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪೈದಿಗಳನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ, ಬೂನಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ಕೆ, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದ ಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೈಲು ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಬರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅವನ ಭಾವನೆಗಳು, ಅವನ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಇತರರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುವುದು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿ ದಾರೆ ಯೋ ಹೇತು ಕಳ್ಳತನ ಮುಂದೆ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಸತ್ ಪ್ರಜೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಜೈಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವಂತೆ ಅವನು ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಬಿ. ಬೇಮ್‌ಣ್ಣ (ಅರಸೀಕೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುವ ಈ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನ ಈ ಖಾತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಖಾತೆಯೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಖಾತೆಯೊಳಗೆ ಕಡಮೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬುದು ತನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾನೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಮೂರು ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಖರ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಖರ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸತ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಜನಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪಾಲನದಂಥ ಹೊರಲಾಗದಂಥ ಕಾನೂನು ಗಳನ್ನು ಇಂಟ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯಂಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಅಜ್ಜಿ ಮಾಡುವುದು. ಈ ಎರಡು ಕಾರಣ ಗಳಿಗೂ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಖಾತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ. ಉಪಾಹರಣೆಗೆ ಪಾನ ನಿರೋಧ. ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾ ದರೆ ಜನಗಳು ಸತ್ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಬೇಕು, ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶ. ಈಚೆಗೆ ನಾವು ನೆ ಮೊಂಡಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ

ಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ರೀತಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಪಾನ ನಿರೋಧ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮ ವಾಗಿದೆಯೇ; ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದ್ದಾನೆಯೇ ಅಥವಾ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಆಸ್ತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲಿದ್ದು ದಕ್ಕುತ್ತಲೂ ದಟ್ಟದೊಂದಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಕ್‌ಕ್ಕೆ 6 ದಿವಸ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಈಗ 5 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾನೆ.

ಆ ಮೇಲೆ ವತ್ತು ಹಟಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲೇ ಬೇಕೆಂದು, ಈ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಬರಿ ಜುರಾನ ಹಾಕುವುದು ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಜಾಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿರುವುದು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ನುಗ್ಗಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗಲೂ ಮದಪಾನ ದಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕುಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಶೇಕಡ 70 ಷ್ಟು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸರಿಂದ ಯಾವ ಉಪಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ, ಅಪಕಾರವೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರವರ ಮನೆಮಠಗಳನ್ನು ಅವರೇ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪೈರು ಪಜ್ಜೆಗಳು ಕಳ್ಳತನವಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ತಂದರೆ, ಅದು non-cognizable offence ಎಂದು ಪೋಲೀಸರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಪೋಲೀಸರು ಉಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನೇಕ್ ಚಾರ್ ಜಾವಿನಿಗೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ 80-00 ವರ್ಷದ ಮುದುಕಿಯರನ್ನೂ ಮಮವೆಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಸೆರೆಸಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಯಿದಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ 20-30 ಜನರನ್ನು ಅಪಾದಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಕೇಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಅಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ಕೋರ್ಟುಗಳು ಆರು ಎಂಟು ತಿಂಗಳಕಾಲ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಗೋಳಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಾತ್ ಸೇಡುತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದುಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಅಡಳಿತದ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ. ನಣ್ಣ ನಣ್ಣ ಅಪರಾಧಗಳೂ ಕಳ್ಳತನಗಳೂ ದೊಡ್ಡ ಡಕಾಯಿತಿಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಣ್ಣ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಡಕಾಯಿತಿ ಕೇಸಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಡಕಾಯಿತನಾದವನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಯಾವ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತು ಗುವುದಿಲ್ಲ, ಜೈಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಸರಿ ಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಇರವುಗಳ ಬಿಡುವು ದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಬಂದು ಅವನು ವರದಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸತ್ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಬಾಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೂ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೂ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿದಾರೆ. ಆದರೆ ಜೈಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದರೆ offences ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರೆ

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಬಿ. ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ)

ಬೇಕು. ಎಲ್ಲರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸಬೇಕೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಏನೋ! ಜೈಲುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಜೈಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಸತ್ಯಜೆಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಧೋರಣೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri V. S. PATIL (Belgaum).—Sir, so far as Demand 11 is concerned, I would like to state that our Courts are not supplied with sufficient books. In every court whenever we go and put up any case or quote any precedent, the courts are quite blind. They ask us to bring the books and supply them. This is a very bad condition and I request the Hon'ble Minister to see that every court is to be supplied with up to date books of law.

Demand No. 12 Jails.—In the Jails there is one rule which prohibits giving tea to the persons who are convicted for less than three months. I do not understand why such a restriction should be there. If a person is convicted for more than three months he is supplied and if it is less than three months he is not supplied with tea though he is ready to pay the charges. Some of our friends were convicted for some political offences and even though they were ready to pay the cost for the tea they were not supplied. They complained but to our surprise not even a reply is sent. I would like the Government at least to acknowledge the receipt of a letter or representation. No letter or representation is acknowledged. Whatever the representation or letter sent by any person even by an M.L.A. it is never acknowledged and whenever we approach the Minister, no papers are traceable. This condition should be improved and acknowledgments for every correspondence must be sent.

Sri M. V. RAMA RAO.—I should like to explain that I make it a point to acknowledge every letter or representation that I receive, whether it is from an M.L.A. or any other person.

Sri V. S. PATIL.—I have made several representations to the Tahsildar and other officers up to the Minister. Excepting the Legislature Secretariat no single department has acknowledged

our letters. The Legislature Secretariat is the only office that acknowledges our letters.

Mr. SPEAKER.—Has the Hon'ble Member ready reference to show that he made a representation to the Minister and that it has not been acknowledged?

Sri V. S. PATIL.—It is not now in my pocket.

Sri M. V. RAMA RAO.—Will the Hon'ble Member state what is the representation he has made?

Sri V. S. PATIL.—My friend Sri Somaji was convicted in a case and he represented to the Minister that injustice should be done away with. But not even an acknowledgment has been sent, let alone removing the injustice.

Then, I shall come to Demand No. 13.—This is the most interesting matter to be discussed on the floor of this House. The police, as I feel, are really speaking, very intelligent animal, just like dogs which are trained for tracing offences which are beyond human capacity. They are intelligent provided we train them in a proper manner. They are trained for maintaining law and order as are on the statute book. But what is actually done in our parts? They have been turned to behave like ferocious animals and they have been set up against the Maharashtrians. In exchange what is given to these faithful animals? They are given a free hand for corruption, for doing anything they like. The only service they are rendering is to crush the Marathi people, especially the agitators so far as Maharashtra is concerned. Especially in the case of prohibition policy which is declared by our ruling party throughout the whole country, it has become a nuisance. I do not know when our rulers *i.e.*, the Congress High Command comes to its senses and do away with this sort of nuisance in the country.

Mr. SPEAKER.—Please speak on the budget and not about an institution which is far away.

Sri V. S. PATIL.—I am speaking on Demand No. 13.

Sir, I am speaking on the Police Demand.

Mr. **SPEAKER**.—(Addressing Sri Patil,) You are talking of an institution which is not a part of the State Government. I am here to see that discussion is carried to the Budget of the State Government.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—The State Government is an off-spring of the Congress High Command.

Sri V. S. PATIL.—I am referring to prohibition because, is must be wiped out. That is the policy of the Government as well as of the Ruling Party. But, what is it that our police are doing? They are protecting these distillers.

Sri R. M. PATIL.—Prohibition cannot be wiped out.

Sri V. S. PATIL.—That is true. But the Police Department must try to find the offences and bring to book the offenders. On the contrary, they are protecting them. That is the worst of it. I can tell you my own experience. A friend of mine had come from Bombay and he wanted some foreign liquor. He was a licence holder, but he had not brought it. Where he to get it? I approached a Police Officer and asked him, and he sent one bottle of foreign liquor.

[Laughter]

Mr. **SPEAKER**.—You had better not bring in greater details than what you have disclosed.

Sri V. S. PATIL.—If my friend, the Hon'ble Home Minister becomes a bit enthusiastic and searches the houses of big police officers, he will find a lot of foreign liquor in every house.

Sri G. VENKATAI GOWDA (Palya of).—They may be permit holders.

Sri V. S. PATIL.—No. No. They are not permit holders. I submit that this sort of a thing which is going on has deteriorated the morality of the people, because when we see that the guardians of law and order are corrupt, the people are apt to become so. That is why I am stressing that some strict measures should be taken by the Government to see that defaulters or persons who indulge in this are punished and this must be done in a very earnest way.

Mr. **SPEAKER**.—Please do not begin a new point. I am not allowing time for new point. Because, there is one more Member standing and making efforts to catch my eye and I must give him a chance.

Sri V. S. PATIL.—One instance I have to bring to the notice.

Mr. **SPEAKER**.—On some other occasion.

Sri V. S. PATIL.—Only one instance. In our place, the Thalathi has misappropriated about Rs. 3,000. Thalathi means shanbhogue. A written complaint has been made to the Police officer. But for the last one year, he has not registered the offence, in spite of the fact that the D.S.P. has ordered him to register and investigate the case. This sort of a thing is going on. I expect, since our new Home Minister has come, that he will try to improve this department as desired by the people.

Mr. **SPEAKER**.—(Addressing Sri Thimmappa Gowda) Are you keen on taking part in the Debate?

Sri G. A. THIMMAPPA GOWDA (Arakalgud).—I will take only five minutes, Sir.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ.—(ಅರಕಲಗೂಡು).— ಈ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಾ ಪೊಲೀಸರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ದಿವಸ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕೆಲವರು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ, ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸಂಸನ್ಮಾನದ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಇಡೀ ಭಾರತದ ರೈತ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿವೆಯೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೇಕೆಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ನೋಡಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ—ಅವರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವರಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಾವು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಿಟ್ ಪೆಟಿಷನ್

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ)

ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಆರೋಪಿಸಿವರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳು ಪ್ರಾಯಶಃ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇದೇನು ತೋರಿನು ತ್ತದೆ!

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ.—ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಭರವಸೆ ಜನರಿಗಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೇಸುಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿನು ತದೆ. ರಿಟ್ ಪೆಟಿಷನ್ ಫೀಜು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಈಗ 25 ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ. ಇಷ್ಟಿದ್ದರೆ ನೂರಾರು ರಿಟ್ ಪೆಟಿಷನ್ಸ್ ನಮ್ಮ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಸಿಗೊಂದು, ಕೊನರಿಗೊಂದು ಎಂದು ಹೇಳುವವಾಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ರಿಟ್ ಹಾಕುವುದು ಬಹಳ ವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಫೀಜನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಬಾರದು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಸುಗಳು ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟುಗಳ ನಂಜು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ; ಈಗ justice unto the door ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗಿದೆ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಯಾವ ನೀತಿಯನ್ನು ನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ, ಸಂಸಾ ನದಾದ್ಯಂತ ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರನೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕೋರ್ಟನ್ನು ತೆರೆದರು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಇಂಪ್ಲಿವೆಂಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪಗೌಡ.—ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳದೆ ಮೊಗುಮ್ಮಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಅರಸೀಕೆರೆ ಮತ್ತು ಹೊಳೆ ನರಸೀಪುರದ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಸುಗಳ ನಂಜು ಬಹಳ ಕಡಮೆ, ಅದೇ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕೋರ್ಟಿನ ಜೂರಿನಿಡೀಕ್ಷೆ ಎಷ್ಟುಪಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಬಹಳ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

5-P.M.

Sri M. V. RAMA RAO (Minister for Law).—Sir, I have watched with deep interest the observations made by many Hon'ble Members on both sides of the House in relation to

the administration of justice particularly with reference to the functioning of the Courts and the appointment of Law Officers of the Government. I should like to remind the Hon'ble Members of this House on this occasion that in the State of Mysore separation of the judiciary from the Executive has been an accomplished fact for a considerable time. If Hon'ble Members will recollect, separate judicial magistrates' courts were established in the State of Mysore perhaps 30 years ago or more and such executive functions as used to be discharged by magistrates were transferred to executive officers and today there is no district in the State of Mysore where judicial functions are being discharged by any executive officer. To that extent separation of judicial and executive functions in the Magistracy of the State is an accomplished fact and I really do not see what point was sought to be made by the Hon'ble Members who insisted that separation of the judiciary from the Executive had to be pursued further and, in their phrase, "completed".

Sri G. VENKATAI GOWDA.—Don't you think that proceedings under section 107 are judicial proceedings? They are being handled by Sub-Divisional Officers.

Sri M. V. RAMA RAO.—The Hon'ble Member ought to look into the Criminal Procedure Code and inform himself as to the nature of those proceedings, under that section of the Criminal Procedure Code.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—I know that, but you said that all judicial proceedings were being conducted by judicial officers whereas it was not so.

Sri M. V. RAMA RAO.—His opinion on this point will not certainly be final.

Sri K. LAKKAPPA (Hebbur).—We have no clear separation of judiciary from the executive.

Sri M. V. RAMA RAO.—I do not propose to yield and submit myself to interrogation on second thoughts with regard to the points which Hon'ble Members would now like to raise. I am proposing to proceed with my reply to points which have already been raised during the course of the debate.

One Hon'ble Member on that side of the House made himself responsible for the statement that administration of justice in the courts in this State did not inspire confidence in the litigant public and another Hon'ble Member made himself responsible for the statement that there was corruption prevalent among the officials of the courts of justice in the State.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—Who said it?

Sri M. V. RAMA RAO.—I know who said it. It has been recorded in the proceedings of the House. The Hon'ble Member did not choose to point out the particular instance. A mere generalisation calculated to cast aspersions on the quality of justice that is available to the common mass of citizens in this country was made and a reflection was sought to be cast against the integrity of established courts of law in the land. That, I think is a very unreasonable approach to the whole question and the manner of levelling criticism, if that was the intention of the Hon'ble Members, against the way Government deal with the administration of justice in the capacity of administering the Department leaves much to be desired.

A point was made that the salary scales of district judges have to be made uniform. Under the existing salary scales of District Judges, a District Judge will get a salary which is quite commensurate with the importance which a District Judge has in the scheme of things. Government at the same time have under consideration a proposal to rationalise the entire pay structures of District Judges and the anomalies such as still persist in the salary scales of judicial officers who have come into the integrated State will be done away with and the new salary scales will satisfy the legitimate expectations that ought to be entertained in regard to this matter.

Then a reference was made to the considerations that were alleged to prevail in regard to the appointment of Law Officers of Government. I should like to take this opportunity of emphatically repudiating the suggestion

that any caste considerations have prevailed in regard to these appointments.

Sri G. VENKATAIGOWDA.—Not now.

Sri M. V. RAMA RAO.—Now or hereafter. The Hon'ble Members may rest assured that appointments of law officers will be made only on those considerations which ought to be relevant to the appointment of a Law Officer of the Government and extraneous considerations such as those which have been suggested as motivating Government at some point of time—I do not know to what period Hon'ble Members were referring—will certainly not prevail with Government in regard to those appointments. Pointed reference was made to a particular Law Officer, for instance, the Public Prosecutor of the City of Bangalore, if I remember aright. The appointment of another Law Officer of some other district was also referred to. It is not quite clear to me what the Hon'ble Member had in mind when he raised that point and made that reference to the particular Law Officer, whether he had a complaint to make in regard to the quality of the work done by that Law Officer or whether he had any suggestions to make in regard to the improvement of the quality of the service rendered.

Sri C. J. MUCKKANNAPPA.—I made it very clear that they indulged in the recent elections.

Sri M. V. RAMA RAO.—If the Hon'ble Member has made a specific reference to political activities by a Law Officer of the Government, he may rest assured that that matter will be looked into and examined and such action as may be found necessary will be taken in respect of that Law Officer who may be found to have indulged in political activities contrary to the terms and conditions of appointment.

Sri C. J. MUCKKANNAPPA.—It was only with that expectation that I mentioned it.

Sri M. V. RAMA RAO.—Another point that was made in relation to the appointment of Law Officers was that Congressmen were being appointed as Public Prosecutors and Government Pleaders. Let me inform the Hon'ble

(SRI M. V. RAMA RAO)

Members of this House that a Bar Association is the last place where you will find any admiration for the Congress Party or for the Congress Organisation forthcoming. Members of the Bar are by the very nature of their profession highly critical of the administration whether run by the Congress Party or any other Party. Hon'ble Members on the other side will find it out if and when they form a government. They will not find any more admiration for the government which they might form in future, from the members of the Bar. I may assure them that among the Law Officers who are now doing their work on behalf of the State in the different Courts throughout the State, if any Law Officer did belong at any point of time to any political party, one of the important conditions of his appointment as Law Officer would require that his connection with that political party should cease.

As a matter of fact, the rules in relation to the appointment of Law Officers require that a Law Officer shall not belong to or engage himself in the activities of a political party. That being so, it is inconceivable that a Law Officer can continue to remain a member of a political party and participate in political activities and engage himself in electioneering and canvassing. The Hon'ble Members may, if they choose, make themselves responsible for making those specific references in relation to particular Law Officers, if they have the information. As I have already said, Government have no hesitation in assuring the Hon'ble Members that specific instances will certainly be examined and if complicity in political activities is established, Government certainly know what to do in relation to those Law Officers.

Then it was suggested that in the interest of speedy and efficient administration of justice itinerant Courts should be established. That proposal, I am sorry to say, will not receive any favourable consideration either from the Government or, if I may say so, from the High Court. This

suggestion has been made several times before and after examining all aspects of the matter. Government feel that one of the major difficulties in relation to the establishment of itinerant Courts would be that members of the Bar from whom professional assistance is sought and would be necessary for the conduct of cases before Courts, whether itinerant or stationary, would not be easily available if the Court converted itself into a mobile institution and went all over the place holding Courts wherever litigants could be found.

Another suggestion that was made was that court should be established for every taluk. In regard to this suggestion I must say on this occasion that wherever it is found feasible to establish a Court in a Taluka Headquarter place, the proposition would be considered but it cannot be accepted as a general formula that a separate Court should be established for every revenue taluk. For one thing, Hon'ble Members will appreciate that for the proper functioning of a Court of Justice, the availability of a minimum quality as well as sufficiency of professional legal talent would be necessary and if Courts are established in small taluka headquarter places one can easily imagine how many persons belonging to the legal profession would be prepared to practise the profession of law, would be prepared to go and settle in a small place and take the fortunes that might be available in a small place, trying, say, about a hundred cases in a year. One of the important considerations for the establishment of a Law Court in a certain place would have to be the availability of adequately-equipped professional services which litigants will require for enabling them to obtain justice from the Courts. It is not sufficient to locate a Court and appoint a judicial officer. Unless the litigants are adequately assisted by well-equipped professional lawyers, the quality of the administration of Justice will certainly suffer in the long run. Having regard to this important consideration, I should like to say that it might be exceedingly difficult to consider the establishment of separate Courts in every Taluk Headquarters.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—What about the redistribution of territorial jurisdiction consistent with workload, population and area?

Sri M. V. RAMA RAO.—In regard to the establishment of courts, the revision of territorial and pecuniary jurisdiction and matters of that kind, the Hon'ble Members will have an opportunity of considering all these matters in much greater detail when the House will debate the Civil Courts Bill which will come up for consideration presently.

Sri K. LAKKPPA.—What about providing funds to the Bar Associations to maintain libraries?

Sri M. V. RAMA RAO.—The Bar is essentially a competitive profession. I do not know when and how professional services will be socialised and having regard to the present state of affairs in the highly competitive conditions which prevail in the legal profession, it is up to the members of the Bar to enable themselves to acquire all the facilities which are needed to make their services efficient. Government at the same time have been making reasonable provision for providing library facilities not only to the Courts of Law but in several cases to Bar Associations as well. But in this as in many other matters the willingness of Government to make financial assistance available is severely restricted by the availability of resources. As a matter of fact, Bar Associations can easily build up libraries if there is a well-considered effort to obtain selected books and reports as the nucleus of a Law Library without which no Bar can function adequately or efficiently in the discharge of the duties which lawyers have to perform in the courts. Requests from members of the Bar organised into associations will certainly receive the consideration to which such representations are entitled and if all those representations do not result in financial allotments being made, it may safely be assumed that it is not the unwillingness to provide funds for this very desirable purpose but the strictly limited availability of resources which can be provided for this particular purpose.

J.A.

Then, Sir, one Hon'ble Member took exception to the number of sign boards that appear on the first floor of this building in which the Law Department happens to be housed. He objected that there were several boards on which designations like Law Secretary, Additional Law Secretary and so on and so forth were painted.

Well, Sir, all that I would wish to inform the Hon'ble Members about the Law Department is that every administrative Department in the discharge of its normal duties constantly refers for legal advice or for legal opinion, matters to the Law Department. The number of such references is so large that Hon'ble Member who do not happen to know how it is done would certainly be surprised at the very large number of such cases in which legal advice or opinion is sought by the other Administrative Departments of the Government. Actually, the Law Department itself does not have any considerable volume of administrative matters to handle, but in respect of advice and opinion, as I said, a very large number of references are made and opinion has to be given. Then there is what is known as the Litigation Section. Every litigation to which Government is a party whether in a criminal matter or a civil or a miscellaneous matter has to be dealt with by the Law Department. There is the Legislation Branch and then there is the Drafting Section who do the drafting of our legislative Bills. Giving of advice and opinion is the most important part of the work done by the Law Department. I am sure, it is not the intention of the Hon'ble Members to suggest that the administrative Departments of the Government which are so many and whose work is increasing so rapidly should be deprived of the opportunity of soliciting and receiving legal advice and opinion in regard to the feasibility of doing or omitting to do certain things in the discharge of their duties.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—Why there are so many writ petitions?

Sri M. V. RAMA RAO.—The Hon'ble Member Sri B. Hutche Gowda will be surprised if I tell him that the number

(SRI M. V. RAMA RAO)

of writ petitions that are filed in the High Court of Mysore compares exceedingly favourably with the writ petitions that are filed in other High Courts and the Hon'ble Member may rest assured that the number of writ petitions that are actually allowed in the High Court bears a very small proportion to the total number that are filed before the High Court. As a matter of fact as Hon'ble Members are aware, most of these writ petitions relate to service matters litigated by some dissatisfied officers of the Government or in certain cases to claims made for the right of admission to professional educational institutions by students who have been deprived of the right by the selections made according to the procedures which this and the other House have approved of more than once.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—And also overruling the Law Department's opinion.

Sri M. V. RAMA RAO.—Sir, the Law Department is entitled only to give advice; it is bound to offer legal advice. But it is for the Administrative Department concerned to accept that advice, if it considers proper or to do something else and take the consequences. Where competent legal advice has been given, in most cases it has been taken and in a few instances where either the legal advice has not been taken or a different view has been taken and a certain course of action has been pursued by the administrative Department and the matter goes up before the High Court for consideration upon a writ petition; well, everybody knows what happens. There are hundreds of writ petitions filed in the High Court during the course of every official judicial working year; just a handful are allowed and the undue sense of importance which seems to be entertained in regard to the writ petitions seems to proceed from the sensationalism of the reports of the proceedings before the High Court upon the matters agitated. Sensationalism and excitement are sought to be made out of certain matters because of the

context in which those matters are litigated. Sir, it is not at all uncommon for such writ petitions being filed in the High Courts of other States and if any Hon'ble Member is interested in informing himself about how these things have happened in other countries where similar constitutional rights have been enjoyed or have been guaranteed by the Constitution, the Hon'ble Members may look up references in our Legislature Library where they will find that in the United States every court possessing jurisdiction to deal with writ petitions used to have hundreds of these writ petitions filed in the course of every month and the law in relation to the procedure to deal with these writ petitions is so well established there that the writ petitions are not even heard, counsels are not even heard, they are adequately drafted and all the grounds are adequately set forth and upon a mere reading of the writ petitions, the judge disposes of writ petitions and passes orders.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—United States' Judiciary is independent.

Sri M. V. RAMA RAO.—Everywhere, even in our country, the Judiciary is absolutely independent of the Executive. The only matter in regard to which the Government have a hand in the functioning of the courts is to provide buildings for the courts to be held and providing other facilities without which no court of justice can function properly.

Sri K. LAKKAPPA.—There are two Public Prosecutors in Tumkur District. I want to know whether for every District there are two Public Prosecutors.

Sri M. V. RAMA RAO.—Sir, in regard to Public Prosecutors, there are Public Prosecutors and what are known as Assistant Public Prosecutors.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಅವಧಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಒಂದೇ ವರ್ಷ. ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರೀಡರಿಗೆ ಬೇರೆ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರಿಗೆ ಬೇರೆ. ಅದರೂ ಸಂಬಳ ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

Sri M. V. RAMA RAO.—I am amused at the description given of the status in regard to that particular case. There is one last point and then I will resume my seat. The point is that one Hon'ble Member said yesterday that the Law

Department changes its opinion and the change of opinion is to be noticed from officer to officer and so on and so forth. Sir, it is inconceivable that every law officer should be expected to furnish the same opinion on a matter referred to him. It depends upon what point or what aspect of the matter the particular Law Officer considers important or relevant. It may be that if a matter is referred to me, I consider a certain aspect of the matter important and formulate my opinion accordingly; and if that matter is referred to another person whose duty it is to examine it and give his opinion, he may consider another aspect of it which may or may not have occurred to me as being of sufficient importance to base an opinion upon that. After all, just as in the medical profession, Doctors may hold different views in regard to the correct or accurate diagnosis of a particular case, similarly, in regard to matters on which legal opinion or legal advice is sought, there is nothing uncommon or improper if different law officers express different opinions in regard to matters referred to them. What ultimately matters is whether the Government accepts different advice at different stages in the progress of one matter. That, I should like to assure the Hon'ble Members, does not ordinarily happen. The Government is advised by Law Officers of different categories in relation to different matters of varying importance and ultimately every matter on which the Government have to be advised in matters of law will be dealt with comprehensively by the whole category of the Law Officers of the Government.

5-30 P. M.

The Hon'ble member Sri C. J. Mukkannappa yesterday made a reference to the tenure of certain Law Officers. All that I would like to state in that matter is that the Government have under consideration the entire question relating to the appointment of Law Officers and the Government will deal with each case in a proper and responsible manner.

Sir, having said this much I request that the Hon'ble Members who have

given notice of the cut motions will be so good as to withdraw their cut motions and I commend the Demand for the grant of sums needed for the Administration of Justice for the acceptance of the House.

Sri R. M. PATIL.—(Minister for Home).—Mr. Speaker, replying to the debate on Demands 12 and 13, I wish to submit that the cut motions can be classified broadly into three groups. Firstly, the inefficiency of the police, along with corruption, secondly, pay scales and thirdly, prohibition and administration of jails. Taking these points one by one, I wish to submit that I have heard with keen interest the several observations made by the Hon'ble Members of this House. Having great regard and respect for the suggestions made, I wish to submit that most of the observations are rather general. They tried to find out certain instances but my impression is that they failed to find anything and ultimately they could not impress me in the sense in which they are expected to. Without offending anybody I wish to submit one factor. This police department is constituted in order to safeguard the rights of persons and properties which are likely to be violated out of man's emotions or weaknesses or human frailties. So, under those circumstances what is to be done is the fundamental approach and not the consequences nor the impressions that are to be created. The point that is to be impressed is, what is the sort of stuff the society consists of and out of which the officers have been recruited. We have to go to that extent and ultimately if there is any fault it lies on the society and circumstances. We have to take these factors into consideration. They are not aliens; they are part and parcel of our society. At the same time I am extremely happy to say that all the Members who spoke about the Department are all sympathetic towards police in respect of their pay scales, and the hard job they are expected to perform. They are also sympathetic in respect of their welfare. So, while speaking about other points we are failing in our duty in not appreciating certain good points in favour of those

(SRI R. M. PATIL)

officers. There are efficient officers in the Department and we are neglecting that and we are offering sweeping remarks. Sitting here and hearing the speeches of several Members, I felt within myself whether we were in a law-less country. It looked as if there was chaos and no law and order. My humble submission to the House is, while trying to impress a certain point, it should not be exaggerated. If that is done it should be remembered that the administrator would not be impressed by such things. Therefore what I expect from the Hon'ble Members is the real facts. The hon'ble member from K.G.F. stated that certain things happened in his place: Yes, they have happened. But, to what extent? When he stated those things it looked as if there was no law and order in the country, and that every day scandalous things were on there. The fact is that there are three political parties which are quarrelling amongst themselves. The workers in those political parties are creating trouble and they are detected and isolated and not others. So, while that was the case, I failed to understand why such an exaggeration was made.

As regards inefficiency, there is inefficiency to some extent but certainly not to the extent it was made out. The observations of the High Court and the District Courts are gone into with great care and action has been taken in certain cases where strictures have been passed against certain officers. If we look to the statistics, last year quite a large number of officers have come into trouble on account of their negligence, inefficiency and lacking in certain good qualities of an officer. If we look to the statistics, I can only say that the Government is not hesitating to take any drastic action against the miscreants. I can assure you that if any concrete instance is brought to the notice of the Government, it is prepared to take any action deserving against the officer concerned.

Now, coming to prohibition, the important point which I try to impress on my friends is, they are inconsistent in saying that there is illicit liquor sold

everywhere. By saying that, they also say that it should be scrapped. So with all the stringency of administration if liquor is to be found and if it is to be used, and suppose if this prohibition policy is scrapped and if it is made available at every alternative shop, what will be the fate of the public and the poor man?

[INTERRUPTION]

That is again saying 'you keep a tempting thing here and we are not going to use it'. What I say is that so long as we adopt the policy of prohibition under the Constitution, which is said to be a sacred document of the country and to which one is expected to bow, we have to follow it. If there is any lacuna in the administration in implementing it, I welcome such suggestions which are said to be the best and practical suggestions, and I will implement them with all regard and respect. There is no question of scrapping prohibition policy. We cannot go back. Even in Bangalore, I am told that there is illicit liquor sold. That is what is reported to me. Even though all sorts of liquor are found here, this illicit liquor is there. If this state of affairs is to be found everywhere, is it permissible to allow it instead of stopping it? So, from that point of view, there is no question of scrapping the policy of prohibition. The question is how to implement it. The present policy of implementation is only by raiding and ultimately finding and the suspects or those who have engaged themselves in preparing and booking them for the offence. Now what the Government contemplates is, if this prohibition policy has to be successfully implemented, it is only by way of preventive and prohibitive measures. Preventive and prohibitive in the sense that we should educate the people from various points of view. Education that is one should not drink. Why? Because, it is injurious to health and destroys the economy of the family. We shall have to educate the people. So from that point of view, first we have to educate the people. How to educate and what is the agency? As regards that, the Public Health

Department, the Education Department, the Social Welfare Department, the Publicity Department and the Police Department shall have to formulate a policy and ultimately an organisation will have to be set up. It has to be organised and it shall be organised through the social workers in the National Extension Blocks. After all there are so many schemes for the successful implementation of which, people will have to be educated. Similarly, this is one of the health schemes and people have to be educated. This is one of the economic schemes that has to be implemented. This is a social evil and this social evil can only be remedied, rectified and removed through educational process, in addition to the measure of punishment under law. No doubt, punishments are there. If the new Prohibition Act is implemented with zeal it has its own good results. And those good results are that the offender can be punished with substantial sentences; and this will impress the public at large and it will create apprehension in the minds of those who are engaged in it. These are the suggestions some of my friends have made and I readily accept them.

As regards improvements in jails, many people think that jails are in the same condition as these were described in some remote days. It is not so. Today I can only say that jails are better than some hostels and in no way inferior if viewed in a proper perspective. Jails are better than the Legislators, Home from discipline and hygienic point of view.

(Laughter)

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, I seek the protection of the Chair. Are we worse than convicts in the jail? Do you allow such remarks?

Sri R. M. PATIL.—Why should the Hon'ble Member be so much agitated over an exaggerated statement? I have exaggerated it, just to see how it is reacted when exaggeration is made.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member, Sri Muckannappa said that he had not gone to jail. He has now the idea of a jail.

Sri R. M. PATIL.—So far as the conditions of jails are concerned I have visited and inspected the working of jails and also inspected the sanitary conditions of every cell of the jail, particularly with a view to see whether these people are treated properly and whether there is any look with a downward eye to imply—here is a convict and he should be condemned. From that point of view, I had occasion to see the jails, the conditions of the jails and the persons in it. I am happy to say that most of the jails, central jails, in all the regions are well-equipped and well maintained. Gardens are laid; some of the crafts, Spinning, Weaving, Carpentry and Smithy have been introduced; tailoring is also there. So I think that this sort of education will benefit them after they leave jail premises.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ.—ಬಡ್ಡೆಟ್ ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣ ಆರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Will the Government think of appointing a committee to consider what further reforms can be made in jails?

Sri R. M. PATIL.—Well, Sir, some of the prisoners who are engaged in skilled work are earning a good deal and are even sending money to their families. Apart from the facilities, these are the concessions that are given. The undertrials are allowed to wear their own clothes and supplement jail supplies of clothing and bedding. They are allowed the use of tobacco. They are allowed to use the books of jail libraries and also procure books and magazines at their own cost. They are allowed jail diet free of cost if they are unable to provide for themselves.

The prisoners are engaged in carpentry, weaving, tailoring, smithy, carpet-making, coir making, rattan, printing and binding. I am very happy to submit that in Gulbarga Jail the best carpets are produced with attractive designs. In Dharwar Borstal School inmates are preparing best furniture. In the Bangalore Central Jail a printing press has been established which is giving good results.

Sri K LAKKAPPA :—Are there any special arrangements for women convicts ?

Sri R. M. PATIL :—Everywhere women have got separate quarters and they have got their own avocation also. They are engaged in some fine works and they are producing good results.

Sri C. J. MUCKANNAPPA :—What about under-trial prisoners ?

Sri R. M. PATIL :—Under-trial prisoners are not expected to work because their work is only to wait for some time till they are called to court. Under these circumstances they cannot be engaged for work.

Sri B. HUTCHE GOWDA :—What about wool-carding machine ?

Sri R. M. PATIL :—It is working. One part of it is to be repaired.

Sri H. R. KESHAVAMURTHY (Gandasi) :—Are you giving any intellectual food to the prisoners ?

Sri R. M. PATIL :—They are playing physical games, carrom board, etc. In addition to that I had occasion to hear music and bhajan in Gulbarga and I can say that they are the best songs. Their intelligence is extended to a very high level of music. They are also reading and writing and producing good magazines. I can only say that the jails are well administered.

Sri V. M. DEO :—Once the prisoners learn a trade while in jail, is there any provision for rehabilitating them in that trade after they are released from jail ? If they do not get a job in that trade outside, they would have a tendency to come back to the jail.

Sri R. M. PATIL :—The Government is contemplating to introduce an adequate rehabilitation scheme also.

Now coming to motor accidents which come within the purview of police administration, no doubt during the last three years motor accidents have been increasing.

Mr. SPEAKER :—The Hon'ble Minister will remember that there is half an hour discussion on this point and the Minister will have to deal with it then.

Sri R. M. PATIL :—These accidents are due to several factors. The amount of traffic is beyond the imagination of many of us. The Bangalore roads and

the roads in the State when they were formed were formed only to provide for cars and other light traffic and not for this kind of heavy traffic carrying iron loads of 7 to 8 tons per day. There are innumerable difficulties in controlling traffic. The police force also is inadequate to control the traffic which is alarmingly increasing. In the circumstances the police force is trying its level best to keep vigilance and to see that better administration is afforded within the means available.

Coming to the last month's check week, 42,000 vehicles were inspected during that week and 24,000 cases were launched for irregularities and mistakes. I can only say that with the meagre facilities available and the inadequate police force in the State the Police Department is doing exceedingly well.

As regards congestion in Bangalore, Bangalore is going to be the largest city in South India and it should be beautified in keeping with its salubrious climate which has attracted the world's admiration. How it should be done is the point. The present congestion can only be removed by shifting the Race Course to some other place outside the town. We want the Race Course also because it is yielding us revenue and the State is benefited thereby. The capital city is also benefited. It is also a sort of recreation. Yearly about Rs. 1 or 2 crores is attracted to this State within a month of the stay of those who want to participate in the races. So we must have a more beautiful race course befitting the town and the only suggestion for that is to shift the race course from its present place from the town. In its present place we can establish a good shopping centre. This can become a good shopping centre like Connaught Circle in Delhi. That would facilitate the people and create a beautiful surrounding.

Sri S. RAJAGOPAL :—I am grateful to the Minister, for his information about the K. G. F. He said that three parties of workers were fighting against each other. But is it not the duty of Government to tackle the situation ?

Sri R. M. PATIL :—I have told my Hon'ble friend that the Government have taken all possible steps to

control the situation, but he does not seem to be satisfied. I can only say that the Government shall do what best can be done

Sri C. J. MUCKANNAPPA :—You did not tell us about the recruitment and promotion of Sub-Inspectors, their pay scales and training. We made a number of suggestions in that respect, but the Hon'ble Minister simply summed it up in one sentence.

6-00 P. M.

Sri R. M. PATIL :—As regards recruitment of Sub-Inspectors, graduates and Law graduates are expected to be taken and they will be given training. As regards Constables, there is already training going on in two centres. There is also training for the Special Reserve Police. With this set up I expect that the Police Department will come up to my expectations at least within two years.

Sri H. R. KESHAVA MURTHY :—What about the increasing murders ?

Sri R. M. PATIL :—Murders have increased out of human frailties, out of anger and so on. These things take place sporadically. Therefore, it is difficult to see and take measures by way of preventive action as they are of stray and sporadic nature.

Sri B. HUTCHE GOWDA :—May I know the number of accidents during 1961-62 ?

Sri R. M. PATIL :—I will reply to that in the course of my reply to the half-an-hour discussion.

Mr. SPEAKER :—The question is,

"That the respective sums not exceeding the amounts shown in the list of Demands circulated to the members be granted to defray the charges which will come in the course of payment during the financial year ending 31st March 1963 in respect of the Demands Nos. 11, 12 and 13."

The motion was adopted.

[As directed by the Speaker the Motions for Demands for Grants which were adopted by the House, are reproduced below.]

DEMAND No. 11.—ADMINISTRATION OF JUSTICE.

21. *Administration of Justice.*

"That a sum not exceeding Rs. 95,14,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Administration of Justice'."

DEMAND No. 12.—JAILS.

22. *Jails.*

"That a sum not exceeding Rs. 44,28,500 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Jails.'"

DEMAND No. 13.—POLICE.

23. *Police.*

"That a sum not exceeding Rs. 4,06,41,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1963, in respect of 'Police.'"

HALF-AN-HOUR DISCUSSION QN.

No. 44.

Re: Motor accidents in the State

†**Sri T. MADIAH GOWDA (Ramanagaram) :—**Sir, I am thankful to the Chair for having kindly permitted this half-an-hour discussion about the most important and vexed question today. It is said that death due to motor accidents everywhere is much more than due to any one disease that is known in the world. Hence, it is absolutely necessary that all the people concerned should bestow their best attention to minimise these motor accidents. After I sent this question I came to know that the Hon'ble Home Minister was good enough to convene a meeting of